

De eeuwige vlam

drs. F. Matser – kolonel van de militair psychologische en sociologische dienst*

Toen overste Pienter, zoals gebruikelijk stipt om negen uur, met kwieke pas in zijn altijd messcherp gevouwen, lichtblauwe uniform binnentapte op het bureau, was er niets wat schout-bij-nacht IJzervreter erop wees dat dit de zwaarste dag uit zijn tot dan toe glansrijke loopbaan zou worden. Zoals altijd had de gedistingeerde luchtmachtverste een vuistdik postboek onder de arm. Het meeste was beleid, dus nauwelijks gevaarlijk voor een ervaren papieren tigger zoals hijzelf.

Geroutineerd nam de schout-bij-nacht het postboek door. Twee reorganisatieplannen, ieder zeker honderd bladzijden. Hij knikte goedkeurend. Hij moest kolonel Anders toch eens een gratificatie geven of zo, want het tempo waarin zijn afdeling deze duimdikke documenten produceerde was werkelijk fenomenaal. En geen hond kon er een touw aan vastknopen, dus in het overleg waren er nauwelijks opmerkingen. Zelf controleerde hij altijd maar één regel: het aantal VTE dat bespaard moest worden. Driehonderd minder. Het klopte weer. Uitstekend. Hij tekende de aanbiedingsbrief met een zwier.

Verder bevatte het postboek vandaag een handvol beleidsaanwijzingen die hij moest autoriseren. Die waren tegenwoordig een stuk dunner dan vroeger, omdat alle bijlagen over verschillende toepassingen door de diverse krijgsmachtdelen er niet meer bijzaten. Dat was aan de ene kant prettig vanwege leestijd die hij bespaarde, maar aan de andere kant ook jammer, want die eigen krijgsmachtcultuur had toch absoluut zijn charme gehad. En een schip was per slot van rekening geen tank of een vliegtuig. Maar dat soort gedachten was op dit moment niet populair en dus slecht voor je loopbaan

om te ventileren. Met een weemoedige zucht plaatste hij de laatste handtekening.

Op de laatste bladzijde van het boek zat, in een gewichtig ogend omslagvel met wel tien parafen, een los beduimd papiertje. Hij fronste zijn wenkbrauwen: het was een gasrekening. Verbaasd keek hij over de halve maantjes van zijn leesbril naar Pienter. Het viel hem nu pas op dat de anders zo zelfverzekerde stafofficier vandaag een zenuwachtige indruk maakte. Hij dreutelde op en neer voor het immense en met dossiers overladen bureau en IJzervreter meende zelfs een kleine tic te ontwaren bij Pienters rechteroog, wat hem eerder nooit opgevallen was. Ja, alleen de sterksten doorstonden de dienst hier in de beleidsstaf zonder noemenswaardige gevolgen. PTSD, Post Traumatic Staff Disorder, noemden ze dat in de wandelgangen. Carrières gingen naar de haaien, huwelijken liepen op de klippen. Hij herpakte zich. 'Ik moet toch eens ophouden met al die nautische beeldspraak. Past niet in het joint denken dat ik dien uit te stralen.'

Hij richtte zijn aandacht weer op het onooglijke vodge papier, dat hij in zijn hand hield. De rekening vermeldde een bedrag van € 513,26 voor achterstallige aardgasleveranties op een onbekend adres. En de opdruk: 'zesde en laatste aanmaning'. 'Wat moet dit voorstellen overste?', vroeg hij streng. 'Ik heb het nagezocht', sprak Pienter zenuwachtig. 'Het adres is de plek waar u vorig jaar dat monument hebt geopend, met die eeuwige vlam.' 'Ah, de herdenkingsplaats!' Ja, die eeuwige vlam was zijn eigen idee geweest, heel origineel. IJzervreter lachte tevreden. Dat was een van zijn succesvolste projecten. Hij was er vorig jaar koninklijk voor gedecoreerd. 'Maar wacht eens even, moet daar morgen geen krans gelegd worden door de Koningin!' Pienter knikte zenuwachtig. 'Ja en ik heb gebeld met het gasbedrijf. Ze zeg-

* Op deze plaats vindt u afwisselend een bijdrage van commodore E.J. Oliemans en kolonel F. Matser, beide werkzaam bij het Commando Dienstcentra (CDC).

gen dat we al acht maanden achterlopen met betalen en dat ze, als we vandaag niet betalen, morgen het gas afsluiten.'

Een gruwelbeeld vormde zich op het netvlies van IJzervreter. Terwijl de Koningin de krans legde, of haar toespraak hield, ging de eeuwige vlam zachtjes uit! Er liep een rilling over zijn rug. Zijn project, zijn ceremonie, zijn carrière! Dat mocht niet gebeuren. 'Pienter, zorg dat die rekening als de donder wordt betaald.' 'Dat is nu net het probleem', sprak Pienter. Van de zenuwen duikelden de woorden nu over elkaar uit zijn mond. 'We hebben er geen budget voor. Dat zijn we vergeten bij de projectkosten.'

Hij somde op van een briefje: 'Drie ton materiaalkosten, twee ton voor een adviseur, één ton voor de kunstenaar, 50.000 euro onderhoudsbudget, maar geen reservering voor gas'. Hij zwaaide met een dikke map met papieren die hij plotseling achter zijn rug vandaan haalde. Het DMP A t/m Z document. Ruim 800 bladzijden noeste stafarbeid. Door de Accountantsdienst van Defensie geprezen als een voorbeelddocument van een modelproject. Maar geen budgetregel over gas!

'Luister, ik teken die rekening en jij faxt hem naar dat gasbedrijf en klaar is kees', sprak IJzervreter met een triomfantelijke toon in zijn stem. 'Maar dat mag u niet', zei Pienter met een wanhopige snik. 'U bent niet geautoriseerd. U staat niet in het handtekeningregister.' 'Wat!', bulderde IJzervreter. 'Ik heb hier de beleidsverantwoordelijkheid voor de hele defensieorganisatie, ik kan eenheden opheffen, de doctrine wijzigen, investeringen tot 50 miljoen afdoen en carrières breken (hij keek nu vervaarlijk naar de luchtmachtverste, die in zijn fraai getailleerde uniform steeds kleiner leek te worden) en jij wilt mij vertellen dat ik geen gasrekening van 500 euro kan betalen!'

Pienter zag nu lijkleek. 'Helaas niet, dat is functiescheiding, aanwijzing van de DGFC, u heeft geen zeggenschap over exploitatiebudgetten. Die ligt hier op het ministerie bij adjudant De Vries en die is nog twee weken op vakantie.' 'Wie heeft dat verlof goedgekeurd?' 'U, via Peoplesoft.' 'Dan tekent zijn plaatsvervanger toch!', bulderde IJzervreter. 'Die functie heeft u vorig jaar geschrap', fluisterde Pienter. 'Het spijt me, ik heb werkelijk alles al geprobeerd. Maar zonder voorafgaand toezicht, een opleveringsverklaring, een reserveringsbewijs, een geautoriseerd brondocument en een DF 233 getekend door adjudant De Vries, wordt die rekening niet betaald. En dat papierwerk kost zeker zes weken.' Hij aarzelde nu even. 'Die beleidsaanwijzing heeft u vorig jaar zelf voorgesteld in het Departementaal Beraad.' IJzervreter keek argwanend naar de luchtmachtverste, maar bespeurde geen leedvermaak in diens stem, enkel bezorgdheid.

Hoewel de aderen in zijn nek nog als kabeltrossen op en neer klopten, herpakte de schout-bij-nacht zich. 'Je hebt gelijk Pienter', sprak hij nu ijsig kalm. 'Tegen mijn beleidsaanwijzingen is geen slagschip of pantservedivisie bestand. Dan blijft er maar één ding over...' Hij greep Pienter bij de kraag en beende met grote stappen de ruimte uit.

Twintig minuten later zagen twee verbaasde collega's schout-bij-nacht IJzervreter lopen, met op zijn rug iets wat leek op een oude gasfles uit de keuken van het ministerie. Hij werd op de voet gevolgd door een luchtmachtverste, met onder zijn armen een tas vol loodgietersgereedschap, een rol oude tuinslang, een houweel en een schop.

Beiden stapten overhaast in een donkerblauwe Peugeot met dienstkentekens. Nagestaard door een verbaasde beveiligingsambtenaar, verdween het dienstvoertuig met hoge snelheid in oostelijke richting. ■